

ΜΠΕΝΑΒΕΝΤΕ: «Τὰ δημιουργηθέντα συμφέροντα», (*Βασιλικό Θέατρο*).

Τὰ «Δημιουργηθέντα συμφέροντα» είναι αναμφισβήτητα μιὰ ἀπὸ τίς καλύτερες παραστάσεις τοῦ κρατικοῦ μας θεάτρου. Ἡ ὠραία αὐτὴ κωμωδία τοῦ Ἰσπανοῦ Μπεναβέντε, πού γοητευτικά παιχνιδιάρικα, σ' ἐξέλιξε φυσικότατη καὶ περίφημη σκηνικὴ οἰκονομία, μᾶς ἀποκαλύπτει μεγάλες ἀλήθειες τῆς ζωῆς, κοιταγμένες μὲ τόλμη, ἔχει ἕναν πολὺ πρωτότυπο μῦθο, πού κάθε του λεπτομέρεια συντελεῖ στὴν ἀνάδειξη τῆς φιλοσοφικῆς κοσμοθεωρίας πού διαπνέει τὸ ἔργο: Γιὰ νὰ πετύχεις στὴ ζωὴ δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νᾶχεις ἀξία, μήτε νὰ γεννᾶς συμπάθειες γύρω σου. Φτάνει νᾶχεις τὴν ἱκανότητα νὰ μπλέκεις στὸ ἴδιο νῆμα τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων μὲ τὸ δικό σου κι' ἔτσι νὰ τοὺς δημιουργεῖς τὴν ἀνάγκη νὰ σὲ ὑποστηρίζουν ἀπὸ φόβο μὴ βγοῦνε ζημιωμένοι ἀν ἀποτύχεις.

Ἐνας εὐγενῆς τυχοδιώκτης, πού δὲν ἔχει ἄλλα προσόντα ἀπὸ τὴν καλὴ του ἐμφάνιση καὶ τὸν ἔξυπνο ὑπρέτη του, φτάνει σὲ μιὰ πολιτεία, διωγμένος ἀπὸ πολλὲς ἄλλες, χρεωκοπημένος, μὲ μόνο συστατικὸ μιὰ ὀγκώδη δικογραφία πού τὸν ἀκολουθεῖ μεγαλώνοντας ὀλοένα. Ὁ ὑπρέτης του, ἕνα κυνικὸ φιλοσοφημένο μυαλό, πλέκει πολὺ ἐπιδέξια μὲ τὴν τυφλὴ ἀφοσίωση καὶ τὴν ἔξυπνάδα του τὸ πυκνὸ δίχτυ τῶν συμφερόντων γύρω ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ἀφέντη του. Ὑπογράφει συμφωνίες, ὑπόσχεται πλούσιες ἀμοιβές, δημιουργεῖ χρεὴ καὶ ἐμφανίζοντας τὸν κύριό του σὰ μιὰ διάσημη προσωπικότητα κατορθώνει μὲ χίλια τεχνάσματα νὰ τοῦ ἐξασφαλίσει ἕναν πλούσιο γάμο. Τὴν κρίσιμη στιγμή ὅλα ἀποκαλύπτονται, μὰ δὲ συμφέρει πιά σὲ κανένα νὸ τὸν καταδιώξει. Οἱ δανειστὲς θὰ χάσουν τὰ χρήματά τους, οἱ δικαστὲς τὴν ἀμοιβή τους, οἱ μεσίτες ὅ,τι τοὺς ὑποσχέθηκαν. Κι' ὁ γάμος γίνεται, γιατί ἔναι τὸ μόνο μέσο νὰ ἱκανοποιηθεῖ ὅλος ὁ κόσμος.

Ἡ θεωρία αὐτὴ βέβαια ἰσχύει γιὰ τὸ ρόλο πού παίζει ἡ κοινωνία στὴ ζωὴ τοῦ ἀτόμου. Μὰ στὴν ἐσώτερη ἐπιτυχία, τὴν προσωπικὴ εὐτυχία, ἔχει καμιὰ δύναμη; Ὀχι. Οἱ ἐσωτερικὲς ἱκανοποιήσεις μόνο σ' ἐσωτερικὰ αἷτια ἔχουν τὴν πηγὴ τους. Ὁ ἥρωας τοῦ ἔργου ὀφείλει τὴ δική του στὸ ἀνθόρμητο αἶσθημα, πού, χωρὶς νὰ τὸ θέλει, ξύπνησε στὴν καρδιά τῆς νέας πού πήγαινε νὰ ξεγελάσει καὶ πού κι' ἐκεῖνος τὸ συμμαρίστηκε εὐκρινά μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς του. Καὶ τί ποιητικὰ πού ἐκφράζεται στὸ τέλος τοῦ ἔργου τὸ μαγικὸ αὐτὸ στοιχεῖο, πού ἤρθε ἀνυπολόγιστο νὰ φέρει τὴ λύση: Ἀνάμεσα στὰ τόσα νῆματα τῶν συμφερόντων, πού κινοῦν σὰ μαριονέτες τοὺς ἀνθρώπους, χώνεται ἄξαφνα ἕνα φωτεινὸ μετάξινο νῆμα καὶ σμίγει σ' ἕνα αἰώνιο πιά δεσμὸ τίς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. Χωρὶς τὸ νῆμα αὐτὸ τῆς ἀγάπης τὰ δημιουργηθέντα συμφέροντα δὲ θᾶχαν καμιὰ ἐπίδραση στὴν ψυχικὴ σφαῖρα, ὅση λάμψη κι' ἀν σώριαζαν ἔξωτερικὰ στὴ ζωὴ.

Ἡ χαριτωμένη αὐτὴ κωμωδία, πού στὸν πρόλογό της καὶ σὲ μερικὸς τύπους βλέπει κανένας τὴν πρό-

θεση μιᾶς ὁμοιότητας μὲ τὴν κομῆντια ντὲλ ἄρτε καὶ μὲ τὰ ἔργα τοῦ Μολιέρου, εἶναι μ' ὅλα τούτα ἐντελῶς μοντέρνα σ' ἐκφραστικὸς τρόπους, σύνθεση καὶ ἰδέες. Ἔχει ὠραίες ἀντιθέσεις στοὺς θεατρικότετους χαρακτῆρες τῆς κι' ἀπ' τὴ σύγκρουσή τους πηγάζει ἀβίαστα τὸ κωμικὸ στοιχεῖο, πού δίνεται μὲ πολὺ μπρὶο, ἄνεση κι' ἔξυπνάδα.

Ἡ μετάφραση τοῦ κ. Προβελάκη, γεμάτη ζωντάνια, δροσιά καὶ ποίηση, τὸ καταλαβαίνουμε — κι' ἂς μὴν ξέρουμε τὸ πρωτότυπο — πὼς ἔχει διατηρήσει ὅλη τὴ δύναμη καὶ τὴ χάρη τοῦ Ἰσπανικοῦ κειμένου.

Ὁ κ. Μουζενίδης μὲ τὴ σκηνοθεσία τοῦ ὠραίου αὐτοῦ ἔργου σταθεροποιεῖ πιά τὴν ἐκλεκτὴ θέση του στὴν ἐκτίμηση τοῦ κοινοῦ σὰν σκηνοθέτης. Ὅλα εἶχαν συνέπεια, δροσιά, εὐγένεια καὶ ἀνάλαφρη χάρη. Ἐνα παιχνίδι γούστου κι' ὁμορφιάς ἦταν ὅλη ἡ παράσταση. Καὶ τὰ σκηνικὰ (ἴσως τὸ πρῶτο νᾶπρεπε νᾶναι ἀπλούστερο) χαριτωμένα, ποιητικὰ καὶ τὰ κοστουμια ἁρμονικὰ, μὲ χαρακτήρα, κι' οἱ ἠθοποιοί, προπαντὸς αὐτοί, ἄψογοι. Ἐπαιξαν τοὺς πρώτους ρόλους οἱ ἴδιοι ἠθοποιοὶ πού πρωταγωνίστηκαν καὶ στὸ «Κονσέρτο» κι' ὅλοι μὲ τὴν ἴδια τέχνη. Ὁ κ. Γληνὸς μάλιστα ξεπέρασε τὴν προηγούμενη ἐπιτυχία του. Εἶταν ἔκτακτος σ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς δημιουργίας του. Κι' ἡ δις Παπαδάκη, πού εὐτυχῶς φέτος ἀπολαμβάνομε συχνότερα τὴν ἐξαίρετη τέχνη της, κι' ἡ δις Μανωλίδου κι' οἱ κ. Δενδραμῆς, Ἰακωβίδης καὶ Λεπενιώτης κι' ὅλοι κι' οἱ καλεσμένοι κι' οἱ χορευτὲς (ἴσως χρησιμοποιήθηκαν στὸ μινουέτο περισσότεροι ἀπ' ὅσους ἐπέρεπε ὁ χῶρος), ἕνα σύνολο πού ἀλήθεια μᾶς κάνει νὰ περηφανευόμαστε γιὰ τὴν πρόοδο πού ἔχει φτάσει ἡ θεατρικὴ τέχνη στὸν τόπο μας καὶ πού ὀφείλεται πολὺ στὴν εὐσυνείδητη ἐργασία πού ἔκαμε πιά παράδοση κι' ὑπέρτατο νόμο της ἡ ἐθνικὴ μας Σκηνή.